

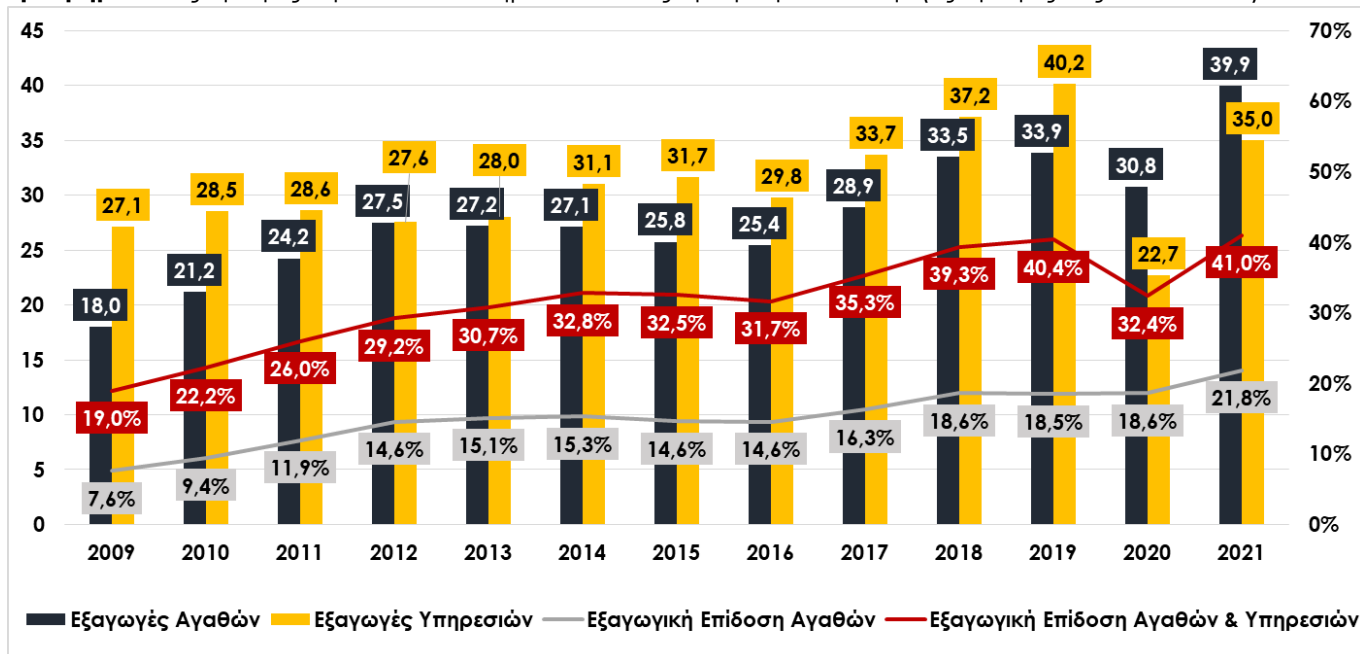
Υπόμνημα ΣΕΒΕ στον Πρωθυπουργό κ. Κυριάκο Μητσοτάκη ενόψει της 86^{ης} ΔΕΘ

Θεσσαλονίκη, 01.09.22

Εισαγωγή

Είναι γεγονός πως η ελληνική οικονομία έχει δεχθεί αλλεπάλληλα πλήγματα τα τελευταία χρόνια. Μέσα από αυτές τις δοκιμασίες όμως κατάφερε να γίνει πιο ισχυρή, πιο ανταγωνιστική διεθνώς και πιο ανθεκτική σε εν δυνάμει κινδύνους. Ο πόλεμος Ουκρανίας-Ρωσίας και κατ' επέκταση η ενεργειακή κρίση που προκλήθηκε απ' τον πόλεμο είναι ακόμη μία απειλή με κοινωνικό και οικονομικό πρόσημο, την οποία καλούμαστε όλοι μαζί να αντιμετωπίσουμε, βασιζόμενοι στους πλέον δυναμικούς κλάδους της οικονομίας όπως -αποδεδειγμένα πλέον- είναι οι εξαγωγές. Από το 2009 μέχρι το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές υπερδιπλασιάστηκαν και από τα 18 δις ευρώ άγγιξαν τα 40 δις ευρώ το περασμένο έτος. Η εξαγωγική μας επίδοση δε, δηλαδή οι εξαγωγές ως ποσοστό του ΑΕΠ, από μόλις 7,6% το 2009 έφτασαν το 21,8% το 2021 (γράφημα 1), ενώ βάσει των εκτιμήσεών μας το 2022 θα επιτύχουμε τον στρατηγικό στόχο που είχαμε θέσει από το 2019 στον ΣΕΒΕ για ενίσχυση συμμετοχής των εξαγωγών αγαθών στο ΑΕΠ σε 25,0%. Τα παραπάνω μεγέθη αποδεικνύουν τον καθοριστικό ρόλο της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων στην προσπάθεια ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, θέση που με μεγάλη μας χαρά διαπιστώνουμε πως συμμαρύνεται και η σημερινή Κυβέρνηση. Ο ΣΕΒΕ λοιπόν, αποτελώντας την φωνή των εξαγωγέων, δεν θα μπορούσε παρά να είναι κοινωνός της προσπάθειας μετασχηματισμού της ελληνικής οικονομίας που προωθεί το κράτος στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι παρακάτω προτάσεις έχουν στόχο την αντιμετώπιση χρόνιων αλλά και πρόσφατων προβλημάτων που αποτελούν τροχοπέδη στην ενίσχυση της εξωστρέφειας και κατ' επέκταση της ελληνικής οικονομίας.

Γράφημα 1. Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών & Εξαγωγική Επίδοση* (εξαγωγές ως % του ΑΕΠ), 2009-2021

Πηγές: Eurostat/Τράπεζα της Ελλάδος, **Επεξεργασία:** ΙΕΕΣ-ΣΕΒΕ

*Σημείωση: Εξαγωγική επίδοση στον δευτερεύοντα άξονα

1ος Άξονας: Δημιουργία Εμπορευματικού Κέντρου στη Θεσσαλονίκη

- Η Βόρεια Ελλάδα αποτελεί την παραγωγική βάση της ελληνικής οικονομίας, ενώ τα τελευταία χρόνια οι περιφέρειες της περιοχής καταγράφουν σημαντική βελτίωση στις εξαγωγικές τους επιδόσεις. Ωστόσο, το πρόβλημα των περιφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων -το οποίο βρίσκεται διαχρονικά πολύ ψηλά στην ατζέντα του ΣΕΒΕ- έχει γίνει ακόμη πιο έντονο καθώς πάνω από το 50% των ελληνικών εξαγωγών πραγματοποιείται από την Περιφέρεια Αττικής. Η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Βόρειας Ελλάδας και η στοχευμένη ενίσχυση της εξωστρέφειάς της θα πρέπει να αποτελέσουν βασικά συστατικά στο μίγμα της εξαγωγικής μας στρατηγικής. Σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι η δημιουργία ενός εμπορευματικού κέντρου στη Θεσσαλονίκη.
- Στο πλαίσιο της επίσκεψης του Σαουδάραβα διαδόχου του θρόνου της Σαουδικής Αραβίας, κ. Μοχάμεντ Μπιν Σαλμάν στην Αθήνα που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Ιούλιο, εκφράστηκε το ενδιαφέρον για τη δημιουργία εμπορευματικού κέντρου στην Ελλάδα. Ο ΣΕΒΕ διά του Προέδρου του κ. Διαμαντίδη, ο οποίος συμμετείχε σε αυτή την επίσκεψη, πρότεινε το κέντρο αυτό να γίνει στη Θεσσαλονίκη ώστε να καταστεί πύλη των σαουδαραβικών προϊόντων και πρώτων υλών στην Ευρώπη. Η πρόταση αυτή έγινε ομόφωνα αποδεκτή από τους λοιπούς παραγωγικούς φορείς της Θεσσαλονίκης.
- Η πόλη της Θεσσαλονίκης, και δη η δυτική πλευρά της όπου υπάρχουν κατάλληλοι χώροι, πληροί όλα τα κριτήρια και συνιστά την πλέον κατάλληλη τοποθεσία για να δημιουργηθεί το εμπορευματικό κέντρο. Μάλιστα, αν προκριθεί η εν λόγω πρόταση, το στρατόπεδο Γκόνου αποτελεί, με την εξεύρεση κατάλληλης λύσης σε συνάρτηση και με τη εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία από το ΤΑΙΠΕΔ, ήδη ενδεδειγμένο χώρο για την εγκατάσταση του business hub. Φυσικά, η επιλογή αυτή προϋποθέτει πως ο χώρος θα διαμορφωθεί σύμφωνα με τα σύγχρονα επιχειρηματικά πρότυπα, υιοθετώντας λύσεις συνδυασμένων μεταφορών με σιδηροδρομική και οδική σύνδεση με την Εγνατία οδό. Πρόταση του ΣΕΒΕ στην Κυβέρνηση είναι η ανάθεση του έργου της οδικής σύνδεσης του «τυφλού» στρατοπέδου με την Εγνατία οδό από την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ ΑΕ.
Το στρατηγικό αυτό έργο θα συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης και ολόκληρης της Βόρειας Ελλάδας με περισσότερες από 3.500 νέες θέσεις εργασίας, ενώ θα συμβάλει καθοριστικά στην ενίσχυση των εξαγωγών της περιοχής.

2ος Άξονας: Ενίσχυση Διεθνούς Ανταγωνιστικότητας Εξαγωγικών Επιχειρήσεων

Παρά την σημαντική και πολυεπίπεδη συνεισφορά των εξαγωγικών επιχειρήσεων στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, η αντιμετώπισή τους, ως προς τα οφέλη και τα κίνητρα, είναι ίδια με εκείνη επιχειρήσεων με πολύ μικρότερη συνεισφορά στο εγχώριο οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι, όπως εκείνες που εισάγουν αγαθά και υπηρεσίες. Μάλιστα, η -μέχρι σήμερα- κοινή αντιμετώπιση εξαγωγικών και μη επιχειρήσεων τείνει να γίνει χειρότερη για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις, καθώς κινδυνεύουν με κατάργηση και των ελάχιστων υφιστάμενων μέτρων στήριξης, όπως πχ η επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης Καυσίμων (ΕΦΚΚ) σε δικαιούχους εξαγωγείς βάσει του Ν. 2861/54 που θα πρέπει, αντίθετα, να διατηρηθεί και μάλιστα, πέραν των στερεών και υγρών καυσίμων υλών, να επεκταθεί και στο φυσικό αέριο και η διεύρυνση των κατηγοριών δαπανών και περαιτέρω απλοποίηση και πλήρης ψηφιοποίηση της χρήσης του Ειδικού Δελτίου Απαλλαγής ΦΠΑ για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις, σε φορολογικό και τελωνειακό επίπεδο.

➤ **Αναπτυξιακός Νόμος**

- Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επιδότηση εξαγωγικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο νέο Αναπτυξιακό Νόμο.
Συγκεκριμένα, στους προηγούμενους Αναπτυξιακούς Νόμους ίσχυε η επιχορήγηση στο 100% της επιδότησης της περιοχής, δηλαδή πχ. στο Ν. 4399/16, αν μία επιχείρηση υπαγόταν στο Άρθρο 12 – Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων και πληρούσε τις προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου ως προς τον χαρακτηρισμό της ως εξωστρεφής επιχείρηση, μπορούσε να λάβει επιχορήγηση 100% της επιδότησης της περιοχής όπου βρισκόταν. Στον νέο νόμο 4887/22 στο πλαίσιο του καθεστώτος

επιχειρηματικής εξωστρέφειας (ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων που στοχεύουν στη διεξόδου σε νέες αγορές του εξωτερικού με την εξαγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 81, μία πολύ μικρή και μικρή εξαγωγική επιχείρηση, εάν δεν υλοποιήσει επένδυση σε παραμεθόρια ή ορεινή περιοχή ή για πρώτη φορά σε ΒΕΠΕ, τότε λαμβάνει το 80% του του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων πχ. για την Θεσσαλονίκη 70, ήτοι 56% ως επιχορήγηση και χάνει το υπόλοιπο 14%.

Πιστεύουμε ότι η παραπάνω δυσμενής διαφοροποίηση σε σχέση με τον προηγούμενο αναπτυξιακό νόμο έγινε εκ παραδρομής και θα πρέπει αυτή η αδικία να αποκατασταθεί, επομένως οι εντασσόμενες στο καθεστώς αυτό πολύ μικρές και μικρές εξαγωγικές επιχειρήσεις να λαμβάνουν το ποσοστό της επιχορήγησης που δικαιούνται με βάση τον προηγούμενο αναπτυξιακό νόμο. Επικουρικά και μόνο προτείνουμε την παροχή δυνατότητας αξιοποίησης του υπολοίπου ποσοστού, πχ 14% στην περίπτωση της Θεσσαλονίκης σύμφωνα με τα παραπάνω αναφερόμενα, ως φορολογική απαλλαγή.

- Παράλληλα, στον Νέο Αναπτυξιακό παρατηρείται ανεπαρκής χρηματοδότηση της μεταποίησης για το 2022, καθώς στην σχετική προκήρυξη του καθεστώτος του Αναπτυξιακού Νόμου, το ποσό της ενίσχυσης που έχει προϋπολογισθεί ανέρχεται σε 150,0 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 75,0 εκατ. ευρώ για την ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής, που αφορά κυρίως τις μεγάλες επιχειρήσεις.
- Ταυτόχρονα, απαγορεύεται ουσιαστικά σε μεγάλες επιχειρήσεις να ενταχθούν στον Αναπτυξιακό Νόμο και να εκσυγχρονίσουν τον τεχνολογικό τους εξοπλισμό με σκοπό την αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας. Για πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες, προβλέπεται πως η παράβαση της διατήρησης των Ε.Μ.Α (ετήσιες μονάδες εργασίας) που ορίζονται στην απόφαση υπαγωγής στο νόμο, θα επιφέρει την ανάκληση της υπαγωγής και την ανάκτηση του συνόλου της ενίσχυσης.

➤ **Ενεργειακή κρίση**

- Σημαντικό αντίκτυπο στην οικονομία έχει η πολύπλοκη κατάσταση που ωθείται από την ενεργειακή κρίση, αφενός εξαιτίας της εκτίναξης των τιμών και αφετέρου λόγω των μέτρων της Ε.Ε. που πλήττουν ευθέως την επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων έναντι εκείνων της Ε.Ε. και των Τρίτων Χωρών. Πρόσφατα η Ε.Ε. πήρε την απόφαση να εξαιρέσει από την αύξηση των τιμών ενέργειας την Ισπανία και τη Πορτογαλία, επιτρέποντάς τους να χρηματοδοτήσουν τους τοπικούς παραγωγούς ενέργειας ([European Commission](#)). Η εξαίρεση αυτή δημιουργεί δύο μέτρα και δύο σταθμά για ένα κοινό πρόβλημα, καθιστώντας αυτόματα τους Ισπανούς και τους Πορτογάλους παραγωγούς πολύ πιο ανταγωνιστικούς από τους Έλληνες. Αν συνυπολογίσουμε ότι το κόστος ρεύματος στην Τουρκία βρίσκεται στο 20-25% του αντίστοιχου κόστους ρεύματος στην Ελλάδα, αλλά και ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Βουλγαρία δίνονται σημαντικές επιδοτήσεις για τον περιορισμό των τιμών ενέργειας, γίνεται αντιληπτό ότι οι άμεσοι ανταγωνιστές μας αποκτούν σημαντικό πλεονέκτημα έναντι ημών. Δυστυχώς, το υφιστάμενο μοντέλο που εφαρμόζεται σήμερα στην Ελλάδα είναι μη βιώσιμο, γι' αυτό θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να διασφαλιστεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων.

➤ **Χρηματοδοτικά**

- Μείωση κόστους χρήματος και βελτίωση πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία
- Κατάργηση εισφοράς 0,60% του Ν. 128/75 στα δάνεια που αποπληρώνονται από προϊόν εξαγωγής με προτεραιότητα στις χορηγήσεις μέσω του προγράμματος ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ του ΟΑΕΠ, ειδικά τώρα που αυξήθηκαν τα επιτόκια χορηγήσεων, λόγω αύξησης EURIBOR.

➤ **Ανθρώπινο δυναμικό | Εκπαίδευση-Κατάρτιση**

- Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διαχρονικά οι εξαγωγικές επιχειρήσεις είναι η εξεύρεση εξειδικευμένου και καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού. Ωστόσο, σήμερα το πρόβλημα έχει επεκταθεί και στους ανειδίκευτους εργάτες, γεγονός το οποίο δημιουργεί σημαντικά λειτουργικά ζητήματα για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις.

- Για την αντιμετώπιση του προβλήματος προτείνεται η εκπαίδευση/κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο με βάση τις ανάγκες των επιχειρήσεων της περιοχής, με στόχο αφενός την καταπολέμηση της ανεργίας και αφετέρου την υποστήριξη των εξαγωγικών επιχειρήσεων. Η δράση αυτή θα συνεισφέρει σημαντικά στη μείωση της ανεργίας στις περιοχές εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων.
- Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα και με στόχο την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των εξαγωγικών επιχειρήσεων, προτείνεται η ενίσχυση των δεξιοτήτων των εξαγωγικών στελεχών μέσω συνεχούς επιμόρφωσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων σε θέματα εξαγωγών.

➤ **Λοιπά θέματα εξαγωγικών επιχειρήσεων**

- **Τεκμηρίωση ενδο-ομιλικών συναλλαγών.** Ο έλεγχος των φορολογικών αρχών για την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας εμφανίζει δυσχέρειες, οι οποίες εστιάζονται στην πολυπλοκότητα της νομοθεσίας και τις διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις μεταξύ φορολογικής αρχής και φορολογουμένων επί των βασικών ζητημάτων ερμηνείας των οικείων νομοθετικών διατάξεων και των κατευθυντηρίων αρχών του ΟΟΣΑ. Οι δυσχέρειες αυτές δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στις επιχειρήσεις, οδηγούν σε βαρύτερους καταλογισμούς φόρων και προστίμων, με αποτέλεσμα οι φορολογικοί έλεγχοι, από εργαλείο ορθού προσδιορισμού των φορολογικών εσόδων να έχουν μετατραπεί σε τροχοπέδη στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων και τη δημιουργία υγιών επιχειρηματικών ομίλων.
- **Φορολογία εισοδήματος.** Αναφορικά με τη φορολογία εισοδήματος προτείνεται:
  - i. Μείωση του εταιρικού φορολογικού συντελεστή από 22% σε 20% για τα κέρδη του 2023 και της προκαταβολής στο 50%.
  - ii. Οι δαπάνες μετακίνησης των εργαζομένων από και προς την εταιρία με μεταφορικά μέσα της εταιρίας ή μισθωμένα λεωφορεία εκπίπτουν από τα φορολογητέα έσοδα, ενώ δεν αναγνωρίζονται και δεν εκπίπτουν όταν η μετακίνηση γίνεται με μεταφορικά μέσα των εργαζομένων και η δαπάνη καταβάλλεται από την εταιρία με νόμιμο παραστατικό και εξομολόγο μετακίνησης. Ειδικότερα, θα πρέπει να υπάρξουν άμεσες ρυθμίσεις κατ' ελάχιστο για τις χρήσεις 2020, 2021 και 2022, λόγω της πανδημίας COVID-19 και των περιορισμών στη μετακίνηση για να ελεγχθεί η μετάδοση της νόσου.
  - iii. Διακριτά Φορολογικά κίνητρα για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις.
    1. Υπερ-έκπτωση δαπανών που συνδέονται με την εξωστρέφεια, όπως μεταφορικά, εκτελωνιστικά, εκθέσεις, προβολή, σύμβουλοι και εξωτερικοί συνεργάτες,
    2. Μειωμένος φορολογικός συντελεστής κατά 5 μονάδες για τα κέρδη που αναλογούν σε πωλήσεις στο εξωτερικό, των βιομηχανικών επιχειρήσεων που εδρεύουν στη παραμεθόριο περιοχή και σε απόσταση 20 χιλιόμετρα από τα σύνορα τρίτων χωρών.
- **Ασφαλιστικά.** Νομοθέτηση των κυβερνητικών εξαγγελιών για περαιτέρω μείωση των εργοδοτικών εισφορών.
- **Υποδομές.**
  - i. Σύνδεση της ΒΙ.ΠΕ Κιλκίς με το εθνικό οδικό δίκτυο με παράκαμψη των οικισμών και των απαρχαιωμένων υποδομών.
  - ii. Ολοκλήρωση κατασκευής του αυτοκινητόδρομου Θεσσαλονίκη-Κιλκίς-Δοϊράνη (εναλλακτική των Ευζώνων) και ειδικά του εγκαταλειμμένου τμήματος Ασσήρου - Ν. Σάντας.
  - iii. Επιτάχυνση των διαδικασιών για την σύνδεση της ΒΙ.ΠΕ Κιλκίς με το σιδηροδρομικό δίκτυο.
  - iv. Αναβάθμιση του δικτύου υψηλής τάσης και του υποσταθμού Ρεύματος στο Κιλκίς. Δεν έχει καμία δυνατότητα να δεχθεί νέα φορτία, ούτε και να συμβάλει στην αυτό-παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, κυρίως φωτοβολταϊκά συστήματα που επιθυμούν να επενδύσουν οι επιχειρήσεις της ΒΙ.ΠΕ.